اقتصاد ایران
افزایش حقوق یا مقدمه خروج . . . ۱۲

بورس
رشد ۷۰/۶ درصدی سوددهی بورس ۱۳

بازار
کاهش بهای سکه و یورو ۱۴

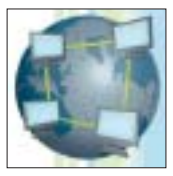

بازار
قیمت‌ها شکست، کیفیت افت کرد ۱۴

موبایل‌ها را به گمرک تحویل دهید

سید حمزه حسینی

«تعیین تعرفه واردات گوشی تلفن همراه آنچنان داغ و تبدیل به یک مسئله ملی شده است که دوست عزیزم جناب آقای حاج حسین شریعتمداری که بسیار به ایشان ارادت دارم را هم وادار به واکنش کرده است.»

این گفته‌ها پاسخ علیرضا طهماسبی به انتقادات حاج حسین شریعتمداری است. در یکی از معدود جلساتی که علیرضا طهماسبی با خبرنگاران داشت اعلام کرد که در جهت تحقق شعار عدالت‌محوری به درخواست هیچ مصاحبه‌ای پاسخ مثبت نمی‌دهد و این در حالی است که بیشتر روزنامه‌ها به نقد افزایش تعرفه موبایل پرداخته بودند و آقای وزیر و روابط عمومی وزارتخانه اعتنایی به این نقدها نداشتند. با این حال طهماسبی شخصاً به نقد حسین شریعتمداری که در ستون نکته کیهان که دهم خرداد به چاپ رسید، پاسخ داد. هم در اشارات حسین شریعتمداری و هم در پاسخ طهماسبی نکات مهمی بود. مناظره مکتوب کیهان و وزیر سئوالات بسیاری در پی داشت. اینکه چرا تنها سه شرکت نیمه هادی عماد، صنایع مخابراتی ایران و سروش‌رسانه وظیفه تولید گوشی تلفن همراه در ایران به عهده گرفته‌اند چندان مورد توجه قرار نگرفت.

ابطحی عضو کمیسیون صنایع مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگویش با شرق می‌پرسد: من به عنوان نماینده مجلس هنوز نمی‌دانم چرا کار باید به این سه شرکت سپرده شود و شاطرزاده معاون اقتصادی و امور بین‌المللی وزارت صنایع از مدافعان طرح افزایش تعرفه می‌گوید: ما با این شرکت‌ها قرارداد نبسته‌ایم، تفاهم‌نامه امضا کرده‌ایم و هر کدام از این شرکت‌ها حاضر شده‌اند تولید دو میلیون موبایل را تقبل کنند. اما در مورد انحصاری شدن کار چه؟ شاطرزاده می‌گوید که کار به این سه شرکت ختم نمی‌شود و شش شرکت دیگر هم اعلام آمادگی کرده‌اند که بخشی از تولید را تقبل کنند و شبهه انحصاری شدن رفع شود، در ضمن جلوی واردات هم گرفته نشده است. هر کسی می‌تواند در بازار حضور پیدا کند و اگر توانست سلیقه مشتری را تامین کند می‌تواند در بازار فعالیت کند.

■ ■ ■

شرکت سروش‌رسانه وابسته به صداوسیما است و کار اصلی‌اش ارائه خدمات اینترنتی است. از سابقه مجید زاهدی‌وش مدیرعامل سروش‌رسانه اطلاعی در دست نیست و تلاش شرق برای ارتباط با مدیرعامل آن بی‌نتیجه ماند. شرکت دیگر یعنی صنایع مخابراتی ایران (ITNC) است و به گفته مطلع مدیرعامل این شرکت، ۳۷ سال سابقه فعالیت داشته و کار اصلی آن ساخت سوئیچ‌های مخابراتی است. باز هم به ادعای «مطلع» ۷۰ درصد سوئیچ‌ها و منابع تغذیه و ملزومات سوئیچ‌های مخابراتی موجود در ایران را این شرکت تامین کرده است. ۳۵ درصد از سهام ITNC به شرکت مخابرات، ۳۵ درصد به زیمنس و باقی سهام هم به بخش خصوصی ایران تعلق دارد. کارخانه شرکت در شیراز زادگاه وزیر صنایع است و در مجموعه‌ای واقع شده که او قبلاً مدیریت آن را بر عهده داشته است. شرکت نیمه هادی عماد نیز از زیرمجموعه‌های سازمان گسترش است. شاطرزاده معاون اقتصادی وزیر صنایع در این‌باره می‌گوید: این شرکت دولتی نیست و تقریباً خصوصی است اما مدیرعامل شرکت که گویا همچون شریعتمداری سابقه دوستی با علیرضا طهماسبی دارد، می‌گوید که سهام شرکت نیمه هادی عماد، ۱۰۰ درصد متعلق به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران است و تنها شرکت مادرتخصصی حوزه Hitech، مخابراتی است و عمده کارهای کارشناسی و تخصصی مخابراتی و الکترونیک و میکروالکترونیک در این شرکت انجام می‌گیرد. منجی و مطلع مدیران عامل شرکت‌های نیمه‌هادی عماد ITNC در پاسخ به این سئوال که چرا آنها برای این کار انتخاب شده‌اند جواب‌های نسبتاً مشابهی دارند.

منجی دراین‌باره می‌گوید: در حدود یک سال و نیم پیش ما با کلیه برندهایی که در ایران فعال هستند مذاکراتی را آغاز کردیم تا آنها خط تولید در ایران راه‌اندازی کنند. گزارش این مذاکرات به وزیر صنایع داده می‌شد و وزیر هم کاملاً بر قضیه اشراف داشت اما مذاکرات به نتیجه نرسید چرا که توجیهی برای این کار نداشتند. مثلاً یکی از برندها در پاسخ به این پیشنهاد گفت چرا وقتی ۶۰درصد بازار ایران را در اختیار دارد باید خط تولید در ایران راه‌اندازی کند. مطلع نیز دراین‌باره می‌گوید: در حدود ۶ تا ۷ سال پیش برای تولید گوشی مطالعاتی داشتیم اما مطالعات ما نشان داد که با توجه به تعرفه‌های پایین و هزینه‌های موجود کار غیراقتصادی است اما به واسطه سیاست‌های دولت در مورد تعرفه‌ها و نیز با توجه به بازار گوشی تلفن همراه دوباره مطالعاتمان را آغاز کردیم و به وزارت صنایع در مورد تعرفه‌ها پیشنهاداتی را دادیم. که البته غیر از تعرفه موارد دیگر را هم در این بسته پیشنهادی مطرح کردیم که از آن جمله بحث قاچاق و رجیستریشن بود. ما نامه را فرستادیم که گویا سه یا چهار شرکت دیگر هم این کار را کرده بودند و از طرف وزارت صنایع پیشنهاداتی داده شد.

به هر حال براساس تفاهم‌نامه موجود قرار بر این است که شرکت‌ها تولید گوشی تلفن همراه را به صورت SRD و تحت لیسانس برندهای خارجی و پس از آن به صورت CRD آغاز کنند و سپس به مرحله تولید داخلی برسند. براساس گفته‌های محسن شاطرزاده شرکت‌های ایرانی مذاکراتی را با برندهای مطرح اروپایی آغاز کرده‌اند و این برندها هم استقبال زیادی کرده‌اند. پنج تا شش شرکت ایرانی که از آنها یاد نشد نیز قصد مذاکره با برندهای کره‌ای و آسیایی را دارند. بعضاً این برندها پیشنهاداتی را برای سرمایه‌گذاری و مشارکت مطرح کرده‌اند. منجی و مطلع نیز می‌گویند این مذاکرات ظرف دو ماه آینده به اتمام خواهد رسید البته مقامات آگاه از بردن نام برندها خودداری کرده‌اند ولی آنچه مشخص است منحصراً در اختیار سه برند اروپایی و سه شرکت ایرانی است و این موقعیت مناسبی را برای شرکت‌ها ایجاد خواهد کرد. با همه توصیفاتی که مدافعین طرح تعرفه تلفن همراه می‌دهند باز هم منتقدین اقناع نمی‌شوند. حسین شریعتمداری در همان یادداشت معروفش می‌گوید موبایل کالای مشابه داخلی ندارد پس دلیل اعمال چنین تعرفه بالایی چیست.

ادامه در صفحه ۱۲

جلسه امضای تفاهمنامه تولید گوشی تلفن همراه عکس: علی آقاربیع فارس

تفسیر اقتصادی

تصمیمات خلق‌الساعه

سعید لیلاز

اصل تصمیم دولت به افزایش سطح عمومی تعرفه‌های واردات، چندان بد نیست. «چندان» از این نظر که به هر حال کاهش تعرفه‌های گمرکی به عنوان روندی استراتژیک و تصمیم گرفته شده در راستای آزادسازی اقتصادی و آماده‌سازی کشور برای ورود به سازمان تجارت جهانی، هم در دولت‌های ۱۶ سال گذشته، هم برنامه چهارم توسعه و هم سند چشم‌انداز ۲۰ساله کشور با قوت کامل پیگیری می‌شد. اما از آنجا که تغییر مسیرهای ۱۸۰درجه‌ای از هیچ دولتی در ایران و به ویژه دولت نهم دور از انتظار نیست، تصمیم اخیر دولت در اصل قابل فهم است.

مشکل اصلی دولت نهم در تغییر بنیادین مسیر اقتصاد کلان کشور، اصل این تغییر نیست؛ بلکه آن است که این دولت حتی به تغییر بنیادین خود و محتوا و سمت و سوی آن نیز وفادار نمی‌ماند. معمولاً دولت‌ها - حتی اگر بر ضد رویه قبل هم باشد - وقتی به تغییر تعرفه‌ها دست می‌زنند که هدف مشخصی را از آن دنبال می‌کنند. اگر هدف مثلاً حمایت از تولیدکنندگان یا کاهش تقاضای ارز باشد، تعرفه‌ها افزایش می‌یابد و اگر ادغام در بازار جهانی یا حمایت از مصرف‌کنندگان هدف دولت باشد، نرخ تعرفه‌ها کاهش می‌یابد. حتی ممکن است دولت در حمایت از فرودستان از تعرفه‌ای بکاهد یا در جهت افزایش سرمایه‌گذاری سرمایه‌داران، بر تعرفه‌های واردات بیفزاید.

اما مسئله اینجاست که از تصمیمات اخیر دولت هیچ مشی مشخصی جز افزایش کلی تعرفه‌ها - که البته خود فی‌نفسه هدف بدی نیست - با هدف کاهش مصرف ارز و افزایش قیمت‌ها در داخل برداشت نمی‌شود. اگر دولت در پی تشویق تولید است، عمق ساخت داخل در صنعت خودروی سواری به مراتب بیشتر از خودروی سنگین و کامیون است. یا مثلاً تعداد شاغلان باغداری در ایران احتمالاً به یک میلیون خانوار می‌رسد و روا نیست که دولت تعرفه واردات میوه را برای نخستین‌بار در تاریخ ایران به صفر برساند. در بخش تلفن همراه، تقریباً هیچ تولیدکننده داخلی نداریم و سرعت تغییر تکنولوژی در این رشته چنان سریع است که هرگز جز به مونتاژ در ایران - حتی اگر تعرفه واردات این کالا باز هم بیش از ۲۰ برابر کنونی افزایش یابد - نخواهد انجامید و مونتاژ نیز ارزش افزوده چندانی ندارد.

ادامه در صفحه ۱۲